

Філософія Гегеля як квінтесенція духу його епохи

Вершиною німецької класичної філософії, людиною, відомою на весь світ завдяки своєму унікальному баченню світу, автором більше ста нових понять, широких категорій, що обіймають цілий світ, однією з ключових фігур в історії філософії є, безперечно, неймовірно талановитий мислитель, філософ ХІХ століття Георг Вільгельм Фрідріх Гегель.

Для того, щоб зрозуміти, наскільки філософія Гегеля та його бачення світу вплинули на дух його епохи, необхідно насамперед розібратися, у який же час жив відомий німецький філософ. В молодому віці він застав Велику французьку революцію (1789–1799), через якийсь час Гегель спостерігає за могутнім воєнним лідером Наполеоном Бонапартом і дуже захоплюється ним. І революція, і Бонапарт дуже сильно вплинули на його світогляд. Також юність мислителя пройшла під час Епохи Просвітництва (1714–1789), що характеризується неймовірним розвитком філософської думки. І починає Гегель свою роботу, вивчаючи та аналізуючи концепції відомих на той час філософів, зокрема Іммануїла Канта (1724–1804). Молодий мислитель не міг відірватися від традицій, в рамках яких жили та працювали його попередники, хоча з деякими їхніми поглядами він абсолютно не погоджувався. І, можливо, якби не було Канта чи інших філософів, погляди яких він пильно вивчав та аналізував, не було б і такої розвиненої, масштабної, органічної системи Гегеля.

У чому ж полягає особливість та винятковість філософії Фрідріха Гегеля? Чому вона була розумовою традицією, що визначила та стандартизувала стиль мислення його епохи, – стала квінтесенцією її духу? Найбільшою заслугою великого мислителя, на думку багатьох дослідників, є те, що він був першим, хто спробував представити абсолютно весь розвиток людини, людства, історії, як динамічне нерозривне ціле, та включив у свої дослідження всі явища в житті людини, усю її діяльність та духовну й матеріальну культуру. Те, як Гегель бачив навколишній світ, те, як він оцінював усі події, які відбувалися у світі, що його оточував, відобразилося в його ученні про

абсолютну ідею. Дане філософське поняття повністю перевернуло бачення всього сущого, воно стало засадничим у філософії великого мислителя. Абсолютна ідея позначає надприродне ніким не зумовлене духовне начало, надсуб'єктивний розум, який породжує реальний матеріальний світ: природу, людину, суспільство, а також людське мислення. Варто зазначити, що основною метою абсолютної ідеї є самопізнання та розвиток самосвідомості. Найголовнішим в людині є її мислення. Саме воно визначає її як людину. Залежно від того, як люди мислять, вони є тими, ким вони є. Ці дослідження Гегеля дуже вплинули на його філософію.

Послідовний розвиток абсолютної ідеї Гегель показав у трьох своїх геніальних працях: «Наука логіки», «Філософія природи» та «Філософія духу». У першій з них він розкриває свої погляди на те, що таке абсолютна ідея, що таке логіка, яка роль розуму та мислення в житті людини та історії в цілому. Саме в рамках цієї роботи був сформований один із найважливіших принципів філософії Гегеля – метод сходження від абстрактного до конкретного. У його епоху це був величезний прорив у дослідженні мислення людини. Даний принцип можна визначити як метод розвитку науково-теоретичного знання від неповного, однобічного знання до більш повного знання, усебічного, до цілісного відтворення в поняттях об'єктивної дійсності. Найголовнішими поняттями, які наводив Гегель при описі розвитку світу, мислення та пізнання, були буття, сутність та поняття. Вони зв'язані між собою та послідовні. У праці «Філософія природи» мислитель стверджує, що абсолютна ідея не здатна пізнати сама себе. Тут Гегель використовує такий термін, як «відчуження». На певному етапі розвитку абсолютної ідеї вона відчужує себе в природу. У якийсь момент Гегель поділився своїми дослідженнями абсолютної ідеї з людьми його часу. І саме пізнання людьми абсолютної ідеї та основ досліджень Гегеля і зробили філософію цього мислителя квінтесенцією духу його епохи. Третьою частиною опису розвитку абсолютної ідеї є праця «Філософія духу», яка присвячена аналізу того, що таке дух. Під духом перш за все малися на увазі мислення та розвиток людини.

Також визначною роботою Гегеля, що, безперечно, вплинула на стиль мислення його епохи, стали закони діалектики. Це закони, які й у наший час є ключовими для розуміння розвитку мислення, суспільства чи процесів, які так чи інакше пов'язані з людиною. Відомий філософ вважав, що діалектика має стати основним принципом та методом у пізнанні людиною навколишнього світу, саме вона є умо-

вою розвитку всього, що існує. На його думку, без діалектики неможливо уявити який-небудь прогрес чи еволюцію.

Отже, Георг Вільгельм Фрідріх Гегель зробив великий переворот в історії німецької та світової філософії. Ця геніальна людина завдяки своєму унікальному баченню світу, здатності до широкого пізнання та аналізу створила величезну кількість нових понять та концепцій, що стали основними в розумінні розвитку абсолютно всього в нашому світі. Навіть зараз його праці є актуальними, а для його часу вони були феноменальними. Його філософія охоплювала буквально всі можливі сфери пізнання, тому й стала квінтесенцією мислення та розвитку його епохи.

Список використаних джерел

1. Биография Гегеля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hegel.ru/biography.html>
2. Абсолютна ідея [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%B1%D1%81%D0%BE%D0%BB%D1%8E%D1%82%D0%BD%D0%B0_%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%8F
3. Мусаєв К.Ф. Принцип сходження від абстрактного до конкретно-го у філософії та методології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2010/7/32.pdf>
4. «Наука логики» и система Гегеля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://filosof.historic.ru/books/item/f00/s00/z0000005/st134.shtml>